

Internet II

#14

I. Služby Internetu

- **WWW** (World Wide Web)
  - Systém přenosu a prohlížení internetových stránek
  - Dokumenty (webové stránky) – uloženy na serverech, propojeny pomocí odkazů
  - Internetové prohlížeče
  - Zápis formou URL – www.microsoft.com
  - Služby – obchodování, řízení bank. účtů, stahování, vyhledávání informací atd.
  - **HTML** jazyk – pro přenos je používán protokol **HTTP**

I. Služby Internetu

- **Elektronická pošta (e-mail)**
  - Jedna z hlavních funkcí Internetu
  - Cokoliv v elektronické podobě – zvuk, text, video, obrázek...
  - Rychlé, levné
- **Komunikační služby**
  - Programy umožňující komunikaci
  - Písemná i mluvená forma
  - Skype, Discord, Messenger...

I. Služby Internetu

- Další služby
  - Finanční služby
  - E-shopy
  - Mapy
  - Slovníky
  - Zprávy
  - Spoustu dalšího...

II. Protokoly

- **Protokol** = soubor pravidel, podle kterých probíhá elektronická komunikace/datový přenos
  - Software, hardware, kombinace obojího
  - Jak navázat spojení, jak zacházet s daty, jak formátovat zprávy atd.
- **TCP/IP**
  - První a základní protokoly
  - Propojení geograficky vzdálených a různorodých sítí
  - Umožnily vznik Internetu

II. Protokoly

- **HTTP** (*Hypertext Transfer Protocol*)
  - Výměna hypertextových dokumentů ve formátu **HTML**
- **DHCP** (*Dynamic Host Configuration Protocol*)
  - DHCP server přiděluje IP adresu, masku sítě a implicitní bránu
  - Omezená platnost údajů
- **FTP** (*File Transfer Protocol*)
  - Protokol pro přenos souborů
  - Využívá TCP

II. Protokoly

- **Telnet** (*Teletype Network*)
  - Pomocí aplikace připojení ke vzdálenému PC
- **SSH** (*Secure Shell*)
  - Zabezpečená náhrada Telnetu
  - Šifrování dat při přenosu přes nedůvěryhodnou síť
- **SMTP** (*Simple Mail Transfer Protocol*)
  - Přenos zpráv el. pošty
  - Ukládání do schránky
  - Adresát vybírá schránku pomocí protokolů POP3 nebo IMAP

III. Vyhledávače

- **Fulltextové**

- Velká databáze stránek
- Informace, která stránka obsahuje jaké slovo
- Hledají v celém textu stránek - fulltext
- *Google, Bing...*

- **Katalogové**

- Jen stránky zařazené do katalogu
- Strom kategorií a podkategorií → postupně zpřesňujete
- Možnost fulltextu - méně stránek
- *Yahoo, Lycos, Seznam...*

III. Vyhledávače

- **Google.com**
  - Celosvětově největší a nejpoužívanější
  - Pouze fulltext
  - Nejpropracovanější algoritmus vyhledávání
  - Nedokáže skloňovat česká slova
- **Seznam.cz**
  - V ČR nejpoužívanější – nejvíce funkcí
  - Fulltext i katalog
  - Nejstarší český vyhledavač

III. Vyhledávače

- **Centrum.cz**
  - Druhý český nejpoužívanější
  - Fulltext i katalog
- **Jyxo.cz**
  - Pouze fulltext
  - Podobá se Googlu
  - Výhoda – obsahuje české tvarosloví, pády, synonyma...
  - Dříve výsledky používal i Seznam, dnes má už Seznam vlastní fulltext

IV. Vhodnost a relevance zdrojů

- **Relevantní zdroj**

- Informace odpovídá aktuálním potřebám
- Vyhledaná informace může být pravdivá, ale pokud neodpovídá potřebám – je pro nás **nerrelevantní**
- Příliš komplikovaný nebo příliš zjednodušený zdroj je také nerelevantní

IV. Vhodnost a relevance zdrojů

- **Kvalitní zdroj**

- **Správnost**

- Ověřené a uvedené zdroje, bez gramatických chyb

- **Odbornost autora**

- Uveden autor – i styl a gramatika svědčí o odbornosti

- **Ucelenost**

- Pokrývá celou rozebíranou oblast – v případě odbočení od tématu odkazuje jinam

- **Objektivnost, nezájatost**

- Nezdůrazňuje jeden pohled nebo přístup k věci

- **Aktuálnost**

- Uvedena datace – zdroj by měl být pravidelně aktualizován

V. Internetová komunikace

- **Spam**

- Nevyžádané sdělení
- Masově šířené
- Původně pouze nevyžádané e-maily
- Dnes ve všech druzích komunikace
- Opak spamu – zpráva pro konkrétní osobu se specifickým účelem – **ham**

V. Internetová komunikace

- **Pravidla bezpečné komunikace**
  - Nezveřejňovat tel. Číslo/adresu, pokud není nezbytně nutné
  - Neposílat intimní fotografie
  - Udržovat hesla v tajnosti – i před blízkými
  - Neodpovídat na neslušné nebo hrubé zprávy
  - Nedomlouvat schůzku přes internet, aniž někomu řeknete

V. Internetová komunikace

- **Pravidla bezpečné komunikace**
  - Nevěřit každé informaci na Internetu
  - Když nechcete komunikovat, nekomunikujte
  - Nesdělovat informace o místě pobytu
  - Obezřetnost při používání webkamery
  - Přečíst si podmínky používání před potvrzením čehokoliv

V. Internetová komunikace

- **Rizika komunikace**

- Ztráta soukromí

- Publikované se nedá vzít zpátky

- Ztráta hesel

- Kyberšikana

- Obdoba klasické šikany

- Výhružné zprávy, zesměšňující informace proti vůli poškozeného

- Závislost

- Zvláště nebezpečné jsou sociální sítě

VI. Sociální sítě

- Služby umožňující vytvářet profily
- Komunikace, vytváření skupiny, provozování dalších aktivit
- Komunikace soukromě nebo hromadně
- Nejznámější a největší sociální síť – **Facebook**
- Světové soc. sítě:
  - Twitter, Reddit.com, Pinterest.com
- České soc. sítě:
  - Lide.cz, Spoluzaci.cz, CSFD.cz